

U 58/2025 rd

Statsrådets skrivelse till riksdagen om kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om hantering av de negativa handelsrelaterade effekterna av global överkapacitet på unionens stålmarknad

I enlighet med 96 § 2 mom. i grundlagen översänds till riksdagen en promemoria om kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om hantering av de negativa handelsrelaterade effekterna av global överkapacitet på unionens stålmarknad (COM(2025) 726 final).

Helsingfors den 27 november 2025

Utvecklings- och utrikeshandelsminister Ville Tavio

Enhetschef Jukka Nikulainen

**FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS
FÖRORDNING OM HANTERING AV DE NEGATIVA
HANDELSRELATERADE EFFEKTERNA AV GLOBAL ÖVERKAPACITET
PÅ UNIONENS STÅLMARKNAD****1 Bakgrund**

Europeiska kommissionen (nedan kommissionen) gav den 7 oktober 2025 ett förslag till Europaparlamentets och rådets (nedan parlamentet och rådet) förordning om hantering av de negativa handelsrelaterade effekterna av global överkapacitet på unionens stålmarknad (COM(2025) 726 final).

Bakgrunden till förslaget till förordning är Europeiska unionens (nedan unionen) konkurrenskraftskompass som godkändes av kommissionen i januari 2025 (E-utredning: E 8/2025 rd). I den fastställs industriell konkurrenskraft som en central prioritering och beskrivs sektorsövergripande åtgärder för de kommande åren. I meddelandet beskrevs stål-, metall- och kemiindustrin som särskilt sårbara sektorer, som dessutom fick egna handlingsplaner. En handlingsplan för stål och metaller antogs i mars 2025. I handlingsplanen bekräftas att stålsektorn är avgörande för EU:s ekonomiska säkerhet och sociala stabilitet, och främjande och skydd av EU:s industriella kapacitet fastställs också som ett mål.

Stål är ett strategiskt väsentligt material för EU:s ekonomi, dess gröna omställning och försvar. Det används i stor utsträckning bland annat inom byggsektorn, infrastruktur, transport, energiproduktion och hushållsapparater. EU är världens tredje största stålproducent. Stålproduktionsindustrin sysselsätter omkring 300 000 personer direkt och genererar cirka 2,5 miljoner arbetstillfällen. Sektorerna som utnyttjar stål har betydligt större inverkan på sysselsättningen än så. Till exempel sysselsätter fordonssektorn inom EU 3,12 miljoner personer enbart inom tillverkningen. Dessutom sysselsätter den europeiska verkstadsindustrin miljoner människor runt om i EU.

EU:s stålindustri står inför allvarliga handelsrelaterade utmaningar. Det är i synnerhet global överkapacitet som inverkar negativt på de ekonomiska resultaten för EU:s stålindustri. Den ökande protektionismen, exempelvis de amerikanska tullhöjningarna, påverkar också konkurrenskraften och förutsättningarna för marknadstillträde för både stålsektorn och industrin som använder stål.

Inom EU gäller en skyddsåtgärd som skyddar stålindustrin mot betydande import. Till skillnad från antidumpnings- och utjämningstullarna, som är lands- och produktspecifika, är skyddsåtgärden global och omfattar olika stålprodukter i stor utsträckning. Liksom i förslaget inkluderar den nuvarande skyddsåtgärden tullfria kvoter och en tullsats utanför kvoten (25

%). Skyddsåtgärden upphör att gälla den 30 juni 2026 efter att ha varit i kraft i åtta år. I enlighet med Världshandelsorganisationen WTO:s regler kan skyddsåtgärden inte fortsätta efter åtta år. Kommissionen har utrett olika alternativa åtgärder för att kunna skydda stålindustrin även efter juni 2026. Problemet med överkapacitet togs upp i kommissionens handlingsplan för stål och metaller, men de europeiska stålproducenterna har redan länge lyft fram utmaningarna inom sektorn och begärt att ett ersättande system ska byggas upp när skyddsåtgärden upphör.

2 Förslagets syfte

Syftet med förslaget är att skydda unionens stålindustri mot de negativa handelsrelaterade effekterna av global överkapacitet som hotar sektorns konkurrenskraft, investeringsförmåga, gröna omställning och strategiska oberoende. Samtidigt strävar man efter att förhindra marknadsstörningar orsakade av import och effekterna av protektionistiska åtgärder som vidtas av tredjeländer.

Enligt kommissionen är målet att trygga stålproduktionsindustrins existens i EU genom att förbättra dess ekonomiska resultat och möjliggöra investeringar för att i synnerhet fasa ut fossila bränslen i produktionen. Stålindustrin anses ha en central roll i den gröna omställningen, och därför är det viktigt att säkerställa att koldioxidsnåla investeringar genomförs inom sektorn trots de ekonomiska utmaningarna.

Syftet med förslaget till förordning är också att stärka EU:s strategiska oberoende och säkerhet genom att trygga den egna stålproduktionen, som är avgörande för bland annat försvarsindustrin och flygindustrin, samt genom att minska beroendet av ombytliga tredjeländer.

För att se till att sysselsättningen och den sociala stabiliteten upprätthålls strävar man efter att förebygga förlorade arbetstillfällen och nedläggning av fabriker, i synnerhet i regioner där stålindustrin är en viktig arbetsgivare. Dessutom vill man skapa rättvisa konkurrensförhållanden genom att begränsa illojal import och utveckla tydliga importregler.

Målet med kommissionens förslag till förordning är att ersätta skyddsmekanismen som upphör att gälla sommaren 2026 med effektivare och mer långsiktig lagstiftning.

3 Förslagets huvudsakliga innehåll

Förslaget till förordning (COM(2025)726) handlar om att skydda unionens stålmarknad från de negativa handelsrelaterade effekterna av global överkapacitet. Förordningen skulle ersätta den nuvarande skyddsåtgärden som upphör i juni 2026.

Stålkvot och tullsats utanför kvoten

Genom förslaget till förordning öppnas tullfria kvoter för import av stålprodukter på årsbasis. Importkvotens totala volym är 18,3 miljoner ton per år, vilket grundar sig på marknadsandelen för importen 2013 och förbrukningen 2024. Kommissionen motiverar användningen av 2013 som referensår med att det var det sista året innan den globala överkapaciteten började påverka marknaden. Den totala kvoten har tilldelats per produktkategori på grundval av den andel av importen som varje produktkategori innehade under perioden 2022–2024. Tullsatsen utanför kvoten fastställs till 50 procent.

Den föreslagna stålåtgärden har samma form som den gällande skyddsåtgärden. I den föreslagna åtgärden är den totala kvoten dock omkring hälften av den kvot som ingår i skyddsåtgärden och tullsatsen utanför kvoten är dubbelt så stor som tullen utanför kvoten i skyddsåtgärden. Det innebär att åtgärden har en betydligt större handelsbegränsande inverkan än den nuvarande skyddsåtgärden, vilket ger stålproduktionsindustrin mer skydd men skapar potentiella konkurrensutmaningar för stålindustrin.

Geografiskt tillämpningsområde

Förslagets geografiska tillämpningsområde är globalt och omfattar alla länder utanför unionen. I förslaget undantas dock import från Norge, Island och Liechtenstein från tillämpningen av kvoter och tull. Ovan nämnda länder inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) har även undantagits från den befintliga skyddsåtgärden.

I förslaget till förordning beaktas länder med vilka EU har ett frihandelsavtal. I förslaget föreskrivs en möjlighet att anta bilaterala skyddsåtgärder för import med ursprung i länder med vilka unionen har ett frihandelsavtal som föreskriver en sådan möjlighet. En bilateral skyddsåtgärd skulle kunna ersätta tillämpningen av en kvot och en tullsats utanför kvoten för landet i fråga. Detta förutsätter dock att handelsavtalet innehåller en bilateral skyddsåtgärds klausul och att den är i kraft. Dessutom måste villkoren för att använda skyddsklausulen uppfyllas. När det gäller handelsavtalspartner för vilka det inte är möjligt att tillämpa skyddsåtgärder, kommer tillämpningen av förslaget till förordning sannolikt att leda till att man handlar i strid med handelsavtalet.

Vid tilldelningen av tullkvoter till olika länder bör situationen för ett kandidatland som befinner sig i en situation med ett exceptionellt och omedelbart säkerhetshot beaktas. I inledningen till förslaget till förordning hänvisas det direkt till Ukraina i detta sammanhang.

Förvaltning av kvoter

Kvoterna skulle förvaltas kvartalsvis. De outnyttjade tullkvotsvolymererna för ett kvartal ska inte föras över till nästa kvartal. Detta kan leda till att den verkliga förmånligare tullnivån enligt kvoten inte kan utnyttjas för hela kvotvolymen. Skyddsåtgärden som är i kraft gav tidigare möjlighet till överföring, men detta slopades i samband med den senaste utvärderingen.

Tilldelning av tullkvoter till olika länder

Tullkvoterna tilldelas landsvis. I förslaget till förordning föreskrivs kommissionens befogenhet att anta genomförandeakter om fastställande och justering av tilldelningen av tullkvoter till olika länder. I tilldelningen av tullkvoter till olika länder ska kommissionen beakta följande faktorer från fall till fall:

a) Tullkvotnivåer som motsvarar den marknadsandel för importen som rådde på unionens stålmarknad 2013 innan den globala överkapaciteten påverkade unionsmarknaden.

b) Tullkvoter per produktkategori på grundval av den andel av importen som varje produktkategori innehade under perioden 2022–2024, beräknad som en andel av de tullkvotnivåer som avses i led a.

c) Befintliga och framtida frihandelsavtal som omfattar någon eller några av de produkter som förtecknas i bilaga I.

d) Internationella avtal som ingåtts av unionen i enlighet med artikel XXVIII i allmänna tull- och handelsavtalet 1994 och som rör tullkvoter som öppnats för de produkter som förtecknas i bilaga I.

e) Internationella avtal eller icke-bindande överenskommelser som behandlar nivåer av global överkapacitet för de produkter som berörs av denna förordning.

f) Diversifiering av leveranskällor.

g) Situationen för ett kandidatland som står inför ett exceptionellt och omedelbart säkerhetshot.

En genomförandeakt antas i enlighet med granskningsförfarandet i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövande av sina genomförandebefogenheter (nedan *kommittéförfarandeförordningen*). Kommissionen ska biträdas av den kommitté för handelshinder som inrättats genom artikel 7 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/1843.

Landet för smältning och gjutning

Enligt förslaget till förordning ska det land där det stål som använts vid tillverkningen av produkten smälts och gjutits identifieras (den så kallade Melted and Poured-bestämmelsen). Med landet för smältning och gjutning avses den ursprungliga plats där råstål och järn ursprungligen framställs i flytande form i en stål- eller järnsmältugn och därefter gjuts till sitt primära fasta tillstånd.

Vid importtillfället ska importörer lägga fram lämplig bevisning, till exempel ett valsverkscertifikat som styrker i vilket land det stål som använts vid tillverkningen av produkten smälts och gjutits. Genom att begära bevisning för landet för smältning och gjutning undviker man att stål som produceras i vissa länder som bidrar till global överkapacitet på ett

otillbörligt sätt kommer in på unionsmarknaden efter ytterligare omvandling i andra länder, och ökar transparensen hos den inhemska leveranskedjan för stålimport.

Ändring av tullkvoter och närmare regler om landet för smältning och gjutning

Enligt förslaget till förordning ska kommissionen ges befogenhet att genom förordning anta delegerade akter som ändrar volymerna för de tullkvoter som öppnats och kompletterar bestämmelserna om landet för smältning och gjutning. Vid ändring av tullkvoternas volym ska kommissionen ta hänsyn till följande faktorer:

- a) utvecklingen av efterfrågan,
- b) förändringar av importens marknadsandelar,
- c) betydande utveckling när det gäller överkapacitet,
- d) utveckling och omfattning av åtgärder från tredjeländers sida som påverkar importen av stål,
- e) potentiella problem med tillgången på vissa produktkategorier,
- f) otillbörliga utträngningseffekter i vissa tullkvoter,
- g) de bilaterala skyddsåtgärder som införts i enlighet med artikel 4a.

För antagande av delegerade akter fastställs standardvillkor i enlighet med artikel 290 i EUF-fördraget. Delegeringen av befogenhet får när som helst återkallas av parlamentet eller rådet. Det påverkar inte giltigheten av delegerade akter som redan har trätt i kraft. Kommissionen skulle ha en skyldighet att höra medlemsstaternas experter i förberedelsen av delegerade akter. Delegerade akter skulle endast träda i kraft om rådet eller parlamentet inte invänder mot dem inom en period på två månader. Denna period kan förlängas med två månader på parlamentets eller rådets begäran. Förslaget till förordning innehåller dessutom bestämmelser om ett skyndsamt förfarande som gör det möjligt att omedelbart genomföra delegerade akter och tillämpa dem. Kommissionen skulle dock upphäva den delegerade akten om parlamentet eller rådet invänder mot det inom den ovan nämnda perioden.

Översyn och ikraftträdande

Kommissionen måste genomföra utvärderingar av förordningen. Utvärderingarna, som ska utföras vartannat år, ska bedöma behovet av att ändra produktomfattningen. Utvärderingen gäller åtgärdens ändamålsenlighet ska bedömas senast den 1 juli 2031 och därefter vart femte år. En sådan utvärdering ska beakta den fortsatta förekomsten av de omständigheter som motiverade antagandet av förordningen och situationen för unionens stålproduktionsindustri. På grundval av utvärderingen får kommissionen lägga fram ett lagstiftningsförslag om ändring eller upphävande av förordningen.

Förordningen träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning. Förordningen är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

4 Förslagets rättsliga grund och förhållande till proportionalitets- och subsidiaritetsprincipen

Kommissionen föreslår artikel 207.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) som rättslig grund. Enligt den ska Europaparlamentet och rådet genom förordningar i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet besluta om åtgärder för att fastställa inom vilken ram den gemensamma handelspolitiken ska genomföras. Artikel 207.1 i EUF-fördraget fastställer tillämpningsområdet för den gemensamma handelspolitiken, som bland annat omfattar handel med varor och tjänster samt handelsrelaterade aspekter av immateriella rättigheter, utländska direktinvesteringar, exportpolitik och handelspolitiska skyddsåtgärder. Förordningen ska antas av rådet med kvalificerad majoritet.

Statsrådet anser preliminärt att kommissionens förslag till rättslig grund är korrekt.

Förhållande till subsidiaritetsprincipen

Enligt artikel 5.3 i EU-fördraget är subsidiaritetsprincipen inte tillämplig på områden där unionen har exklusiv befogenhet. Enligt artikel 3 i EUF-fördraget är tullunionen och den gemensamma handelspolitiken två av de områden där unionen har exklusiv befogenhet. Detta innebär antagande av handelspolitiska åtgärder, inbegripet tullar, i enlighet med bland annat artikel 207 i EUF-fördraget.

Proportionalitetsprincipen

Kommissionen anser att förslaget är förenligt med proportionalitetsprincipen. Det är särskilt nödvändigt mot bakgrund av den strukturella globala överkapaciteten och tredjeländers protektionistiska åtgärder, som inverkar negativt på de ekonomiska resultaten för EU:s stålindustri och mer allmänt på den inre marknadens funktion. Denna inverkan riskerar att undergräva EU:s mål om minskade koldioxidutsläpp och dess strategiska oberoende, inbegripet utfasningen av fossila bränslen och insatserna för att öka försvarsförmågan.

Statsrådet anser preliminärt att förslaget är förenligt med proportionalitetsprincipen.

5 Förslagets konsekvenser

Kommissionen gjorde ingen separat konsekvensbedömning på grund av sakens brådskande natur, men publicerade däremot en omfattande

bakgrundsutredning där den går igenom förslagets grunder, konsekvenser och resultaten av konsultationen med intressentgrupperna (SWD(2025)780: Commission Staff Working Document Accompanying the document Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council addressing the negative trade-related effects of global overcapacity on the Union steel market). Länk till dokumentet: [Register of Commission Documents - SWD\(2025\)780](#). Nedan följer ett sammandrag av förslagets konsekvenser och intressentgruppernas synpunkter som framförts i bakgrundsutredningen.

Allmänt

Europeiska kommissionen föreslår en ny handelspolitisk åtgärd för att skydda EU:s stålindustri mot marknadsstörningar orsakade av global överkapacitet och tullar som fastställts av tredjeländer, till exempel Förenta staterna och Kanada. Den nuvarande skyddsåtgärden upphör i juni 2026, och det nya systemet grundar sig på importkvoter som tilldelas per produktkategori och land samt spårbarhet utifrån landet för smältning och gjutning.

Ekonomiska konsekvenser

Enligt kommissionen stärker åtgärden konkurrenskraften inom EU:s stålindustri genom att begränsa billig import och stödja investeringar, i synnerhet i koldioxidsnål produktion. Den minskar risken för minskad produktion, förbättrar marknadens förutsägbarhet och stabilitet samt stöder sysselsättningen och den regionala ekonomin. Enligt kommissionen kan tull på 50 procent för import som överskrider kvoten öka EU:s budgetinkomster, även om det är svårt att uppskatta den exakta effekten. I den ekonomiska modellen bedömdes det att EU:s stålproduktion skulle minska avsevärt utan åtgärden, medan den föreslagna modellen till och med kunde öka produktionen och begränsa de negativa effekterna på industrin. Enligt kommissionens bakgrundsutredning skulle priserna öka måttligt men märkbart.

I Finland gäller de största nationella utmaningarna med tanke på importen kvartoplat, rostfritt stål, ihåliga profiler samt valsat och maskinbearbetat rundstål. Enligt importörerna och användarna finns det en risk för att stora globala finländska bolag inom verkstadsindustrin tvingas flytta produktion till länder utanför EU på grund av kostnadsökningen.

Enligt ståltillverkarna gäller problemen i anslutning till importen av rostfritt stål till underpris främst Taiwan, Indonesien, Kina och Indien. Ett annat

problem är att produkter kan ta sig till unionen via flera andra länder genom att ändra på ursprunget. De skyddsåtgärder kommissionen vidtagit för importen syftar till att påverka dessa, men inte tillräckligt effektivt. Enligt tillverkarna blir konkurrensfältet mer rättvist när importstål som drar nytta av lägre kostnader inte kan tränga undan den europeiska och finländska stålproduktionen i samma mån som i dagsläget.

Konsekvenser för de internationella relationerna

Åtgärderna i förslaget till förordning förutsätter ändringar i EU:s medgivanden gällande importtullar inom ramen för WTO (s.k. medgivandeförteckningar). Enligt artikel XXVIII i GATT-avtalet 1994 inom ramen för WTO:s avtalsarkitektur får en avtalspart ändra eller säga upp sina medgivanden endast efter att ha förhandlat och kommit överens om saken med GATT-parterna, dvs. övriga WTO-länder. För att garantera att förslaget överensstämmer med Världshandelsorganisationen WTO:s regler gav kommissionen den 7 oktober 2025 en rekommendation (COM(2025)727) till rådets beslut om bemyndigande att inleda förhandlingar i syfte att ändra unionens medgivanden inom ramen för Världshandelsorganisationen för importtullar för vissa stålprodukter. (separat E-skrivelse EU/1047/2025).

Tredjeländer har vidtagit åtgärder som syftar till att begränsa importen till deras marknader, vilket leder till att EU-marknaden löper risk att bli destination för global överskottskapacitet. Ett av syftena med förslaget är att försöka förhindra att överkapaciteten riktas till EU-marknaden. Även om åtgärden gäller alla länder (*erga omnes*), undantas Norge, Island och Liechtenstein från tull främst på basis av EU:s nära samarbete med EES-länderna och små importvolymen. Dessa länder är även undantagna från den nuvarande skyddsåtgärden. När det gäller EU:s frihandelsavtalspartner möjliggör förslaget att en bilateral skyddsåtgärd införs som en åtgärd som ersätter kvoter och tullsatser. Detta kan genomföras om det relevanta handelsavtalet möjliggör en bilateral skyddsåtgärd. I en situation där detta inte är möjligt bör det beaktas att EU sannolikt bryter mot det bilaterala avtalet om förslaget till förordning tillämpas på ett land med vilket EU har ett handelsavtal. Om handeln inom stålsektorn utgör en betydande del av handeln mellan EU och en frihandelspartner, finns det dessutom en risk för att begränsningsåtgärderna i fråga om stål skulle leda till att frihandelsavtalet i fråga inte längre uppfyller kravet i WTO-förpliktelse (artikel XXIV i GATT) i fråga om omfattningen av liberaliseringen av handeln ("substantially all trade" eller minst 90 % av bilateral handel). Under den fortsatta behandlingen behövs mer information om hur olika avtal och förpliktelser konkret skulle beaktas och hur det säkerställs att internationella åtaganden iakttas.

Kommissionen strävar efter att bevara jämvikten mellan att skydda den inre marknaden och hantera internationella handelsförbindelser, men åtgärderna leder till följd av förhandlingarna enligt artikel XXVIII till att EU antingen tvingas sänka tullarna inom andra sektorer eller ge handelspartnerna rätt att höja de tullar som de tillämpar på EU-produkter. Även andra motreaktioner är möjliga.

Intressentgruppernas synpunkter

Europeiska kommissionens riktade samråd och öppna samråd väckte enligt kommissionens uppskattning ansevärt intresse: sammanlagt inkom 516 svar, varav 373 var enkätsvar och 143 fria yttranden. Av respondenterna var 86 procent från EU-området och i synnerhet svaren från Tyskland, Frankrike, Italien och Spanien utgjorde hälften av alla svar. Tredjeländer var obetydligt representerade, med undantag av Korea (15 svar) och Ukraina (5). Till exempel inkom endast ett svar från Kina.

Av respondenterna uppgav 127 att de är producenter, 142 användare och 101 andra aktörer, bland annat regeringar i tredjeländer, EU-medlemsstater och organisationer inom sektorn. Största delen av respondenterna (75,1 %) understödde att den nya åtgärden införs, inklusive många av EU:s användarföretag och organisationer inom processbranschen. 69 (18,5 %) motsatte sig åtgärden, varav några var små och medelstora företag inom EU eller EU-dotterbolag till stålbolag från tredjeländer.

Största delen av respondenterna understödde att åtgärden tillämpas i alla länder (erga omnes) för att den ska vara effektiv. TRQ-systemet (tullkvoterna) fick brett stöd: 84 procent av dem som tog ställning till åtgärdens form föredrar TRQ framom tullar. När det gällde TRQ-nivån understödde 134 respondenter det strängaste alternativet, det vill säga en kvot på 16–18 miljoner ton, vilket skulle motsvara situationen före överkapacitetskrisen 2015. Endast ett fåtal stödde den nuvarande nivån (34 miljoner ton) eller lindrigare alternativ.

När det gäller tullsatsen utanför kvoten understödde 57,6 procent en tullsats på 50 procent, med hänvisning till motsvarande praxis i Förenta staterna. I anslutning till förvaltningen av TRQ understödde 88 procent någon form av begränsning av ett enskilt lands andel, och kvartalsvis förvaltning fick störst stöd. Man motsatte sig överföring av kvoter till följande perioder (53 %), i synnerhet bland producenterna.

När det gällde åtgärdens varaktighet understödde över hälften (57 %) en permanent eller över fem år lång åtgärd. Det var främst användare som betonade flexibilitet och bevarande av konkurrenskraften som understödde att åtgärden skulle vara tre år lång. En bred majoritet (306 respondenter) stödde en effektiv och flexibel granskningsmekanism.

77,5 procent understödde införandet av Melted and Poured-regeln, inklusive producenter och användare, eftersom den ansågs förhindra kringgående och förbättra transparensen i leveranskedjan.

Kommissionen konstaterar i sammanfattningen att samrådet omfattade en stor del av stålindustrins värdekedja, och majoriteten av respondenterna – inklusive många användare – understödde en stark, effektiv och brett tillämpad handelspolitisk skyddsåtgärd som skulle stödja konkurrenskraften och investeringarna inom EU:s stålindustri, särskilt i fråga om den gröna omställningen.

Statsrådet noterar att urvalet vid samrådet var påfallande litet, i synnerhet när det gällde stålindustrin, och därför kan man till denna del förhålla sig reserverat till slutsatserna från samrådet.

c) Övriga frågor i anslutning till behandlingen av ärendet

EU strävar också efter att stödja konkurrenskraften hos utsläppsintensiva produkter och förebygga risken för koldioxidläckage från dessa produkter med hjälp av en koldioxidjusteringsmekanism. Med koldioxidjusteringsmekanismen fastställs en lika stor avgift för vissa produkter från länder utanför EU som den som tillämpas på motsvarande EU-tillverkade produkter till följd av genomförandet av EU:s utsläppshandel. Mekanismens centrala uppgift är att förebygga koldioxidläckage och därigenom att utsläppen flyttas till länder utanför EU. Koldioxidjusteringsmekanismen tillämpas inom vissa sektorer för att förebygga koldioxidläckage eftersom de internationella skillnaderna mellan klimatåtgärder kvarstår, samtidigt som EU höjer ambitionen för sina egna klimatåtgärder. Mekanismen införs för närmare angivna produkter med anknytning till järn och stål, aluminium, cement, gödselmedel och väte samt importerad el. Koldioxidjusteringsmekanismen medför en gradvis kostnad för vissa importprodukter av stål från och med den 1 januari 2026. Parallellt med den nya handelspolitiska åtgärden höjer dessutom koldioxidjusteringsmekanismen kostnaderna för stålimport från tredjeländer.

6 Förslagets förhållande till grundlagen och till de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna

Förordningen hör till det handelspolitiska området och därmed till unionens exklusiva befogenhet.

Enligt statsrådets preliminära bedömning har avtalet inga direkta konsekvenser för förpliktelseerna i fråga om de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna i Finland.

7 Ålands behörighet

Förslaget till förordning hör till det handelspolitiska området och därmed till unionens exklusiva befogenhet. Enligt statsrådets bedömning innehåller förordningen inga frågor som hör till Ålands behörighet.

Efter att förordningen har antagits ska den träda i kraft på nationell nivå utan särskilda åtgärder. I enlighet med 27 § 4 och 42 punkten i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) har riket, även på Åland, lagstiftningsbehörighet i fråga om förhållandet till utländska makter och övriga angelägenheter.

8 Behandling av förslaget i Europeiska unionens institutioner och de övriga medlemsstaternas ståndpunkter

Behandlingen av kommissionens förslag inleddes i rådets arbetsgrupp för handelsfrågor den 14 oktober 2025, då kommissionen presenterade förslaget och medlemsstaterna presenterade sina preliminära synpunkter i frågan. Behandlingen i arbetsgruppen fortsatte den 28 oktober 2025 och den 10 november 2025, då den artikelspecifika behandlingen av förslaget inleddes. Förslaget till förordning behandlas vid ett möte den 24 november. Målet är att nå samförstånd om förslaget i rådet under 2025. Därefter inleds förhandlingar med parlamentet i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet.

Behandlingen av ärendet framskrider exceptionellt snabbt. Det vore bra om statsrådet har tillgång till riksdagens ståndpunkt så snart som möjligt. I sina inledande yttranden har medlemsländerna förhållit sig försiktigt positivt till förslaget, men många frågor kräver precisering, bland annat när det gäller konsekvenserna för stålindustrin.

9 Nationell behandling av förslaget

Utrikesministeriet har berett ärendet i samarbete med de övriga ministerierna och intressentgrupper. I konsultationerna förs diskussioner med både industrier som framställer stål och industrier som importerar och använder stål. För ministeriernas del har förslaget behandlats tillsammans med arbets- och näringsministeriet, finansministeriet och även statsrådets kansli.

U-skrivelsen har behandlats i ett skriftligt förfarande i handelspolitiska sektionen den 13–17. november 2025.

I anslutning till förslaget till förordning har riksdagen genom E-brev EU/1047/2025 fått information om ett förhandlingsmandat att ändra unionens medgivanden i Världshandelsorganisationen (WTO) i fråga om importtullar som tillämpas på vissa stålprodukter.

10 Statsrådets ståndpunkt

Statsrådet anser att det är viktigt att man inom EU främjar införandet av marknadsbaserade handelspolitiska lösningar som grundar sig på incitament, i stället för åtgärder som begränsar handeln. Därtill är det viktigt att säkerställa att de åtgärder som vidtas för att stärka EU:s ekonomiska säkerhet

och kristålighet grundar sig på en noggrann konsekvensbedömning och är av begränsad karaktär och proportionerliga.

Regeringen betraktar yttre förbindelser som en förvaltningsövergripande helhet. De internationella ekonomiska relationerna är, liksom handelspolitiken, utvecklingspolitiken och politiken för teknisk utveckling, en del av Finlands strategiska utrikes- och säkerhetspolitik. Handelspolitikens viktigaste mål är att främja finländska företags export och investeringar. I handelspolitiken ska även försörjningsberedskapen, säkerheten och miljökonsekvenserna beaktas.

Finland betonar betydelsen av öppen, regelbaserad och ansvarsfull internationell handel för Europas konkurrenskraft. EU måste aktivt öppna upp nya marknader genom att förhandla fram handelsavtal och stärka regelbasen för den internationella handeln. Finland stöder EU:s åtgärder för att snabbt slutföra de pågående handelsavtalsförhandlingarna och sätta avtalen i kraft. Finland betonar EU:s mål att frigöra sig från skadliga beroendeförhållanden och identifiera unionens sårbarheter inom vissa strategiskt viktiga sektorer, i synnerhet i förhållande till Kina. (E 58/2023 rd)

Statsrådet identifierar den europeiska stålindustrins utmanande situation med anledning av den växande globala överkapaciteten och den ökade protektionismen och de konkurrensproblem i form av import till underpris och växande importvolym som dessa medför. Statsrådet stöder också i kommissionens uppfattning att ensidiga skyddsåtgärder för stål som andra tredjeländer har fastställt kan orsaka överkapacitet i importen på unionsmarknaden om inga skyddsåtgärder införs. Samtidigt påpekar statsrådet att EU utöver eller i stället för de åtgärder som fastställs i det föreliggande förslaget till förordning även har antidumpnings- och utjämningstullar till sitt förfogande, som kan användas för att effektivt reagera på import till underpris som får en ogrundad konkurrensfördel genom statligt stöd.

Statsrådet anser att det är viktigt att åtgärderna för att skydda stålindustrin är proportionerliga och balanserade med beaktande av de ekonomiska aktörerna i sin helhet. Statsrådet påpekar att förslaget kan orsaka allvarliga konkurrensproblem för industrier som använder och importerar stål i form av prishöjning på importerat stål och otillräcklig importvolym. De ökade kostnaderna kan försämma exportkonkurrenskraften för förädlade stålprodukter som är viktiga för Finland. I praktiken halverar de föreslagna åtgärderna den tullfria kvoten och fördubblar tullsatsen utanför kvoten i förhållande till skyddsåtgärden som är i kraft. Statsrådet anser att en minskning av kvoten och samtidigt en så drastisk ändring av importen utanför kvoten försätter industrin som använder och importerar stål i en utmanande ställning. Statsrådet anser att det som alternativ till det aktuella förslaget bör övervägas en modell där åtgärderna graderas till exempel så att tullsatsen för import utanför kvoten höjs stegvis utifrån det aktuella marknadsläget. Statsrådet föreslår också att möjligheten att föra över outnyttjade kvoter till kvotperioden för nästa kvartal ska övervägas.

Statsrådet anser att det är beklagligt att kommissionen inte har för avsikt att göra en konsekvensbedömning av förslaget. Det är inte heller utrett vilken samverkan mellan koldioxidjusteringsmekanismen (CBAM), skyddsåtgärderna i förslaget och de gällande antidumpnings- och utjämningsstullarna blir, vilket försämrar förutsägbarheten i företagets verksamhetsmiljö.

Statsrådet anser att det är viktigt att förordningen har tillräckligt effektiva mekanismer så att det vid behov går att reagera snabbt på förändringar på EU:s stålmarknad. Dessutom anser statsrådet att det är viktigt att förordningens uppföljningsmekanism är tillräckligt effektiv, och anser att en avslutande granskning kunde övervägas vid sidan av den genom vilken en fortsättning av åtgärderna i förordningen fastställs vart femte år.

Statsrådet anser att det är viktigt att förordningen och verkställandet av den beaktar unionens internationella förpliktelser, inklusive WTO-avtal och EU:s handelsavtal.

Statsrådet anser att det är bra att EES-ländernas djupgående integration med den inre marknaden har beaktats, och att import från Norge, Island och Liechtenstein undantas från kvoterna och tullsatserna. Statsrådet anser att man bör överväga att undanta andra nära partnerländer, exempelvis Schweiz och Storbritannien, när de nu omfattas av åtgärderna i förslaget.

Statsrådet anser det vara viktigt att det exceptionella säkerhetsläget i Ukraina beaktas i tillräcklig utsträckning.

Statsrådet framhåller att EU:s starka politiska, ekonomiska och militära stöd samt räddningsbistånd till Ukraina och den humanitära hjälpen till landet bör fortsätta och utökas. Det handelspolitiska stödet kompletterar Finlands utvecklingssamarbetsstöd, materiella nödhjälp och försvarsmaterielstöd till Ukraina samt det humanitära biståndet till landet (EJ 5/2024 vp).

Statsrådet anser att möjligheten att spåra stålets ursprung utifrån processen för smältning och gjutning (den s.k. Melted & Poured-regeln) som ingår i förslaget kräver en noggrannare utredning.

Statsrådet anser att det är viktigt att kommissionen fortsätter det internationella arbetet när det gäller att ta itu med de bakomliggande orsakerna till global överkapacitet, till exempel inom ramen för det globala forumet för överkapacitet i stålsektorn, samt söker metoder som grundar sig på transparens i handeln och marknadsmässiga lösningar för att säkerställa den europeiska stålindustrins villkor i stället för åtgärder för att begränsa handeln.